

På vej mod et
midtjysk klyngeprogram

Projektbeskrivelse vedr.

Midtjysk Klyngeprogram 2009-2011

Maj 2008

Vers. d. 14 maj 2008.

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

Indhold

1. Resume	3
2. Baggrund	4
3. Formål	6
4. Initiativer	6
5. Netværksinitiativet	7
6. Klyngeinitiativet	10
7. Organisering	13
8. Tidsplan og implementering	13
9. Effektivurdering og evaluering	14
11. Forankring	15

Initiativets titel: Midtjysk Klyngeprogram 2009-2011

Projektejer: Bent B. Mikkelsen

1. Resume

Vækstforums styregruppe har udarbejdet et oplæg til et 3-årigt klyngeprogram for Region Midtjylland. Baggrunden for etablering af et midtjysk klyngeprogram er, at der findes et solidt regionalpolitisk rationale i at stille virkemidler til rådighed, der kan styrke virksomhedernes innovation og internationalisering gennem forretningsbaserede netværk og egentlig klyngedannelse og -udvikling.

Styregruppen har på baggrund af et antal pilotprojekter, tæt inddragelse af virksomhederne og centrale aktører, samt kortlægning af andre nationale og internationale erfaringer udarbejdet et klyngeprogram, der er skræddersyet til virksomhedernes behov.

Debatoplægget "På vej mod et midtjysk klyngeprogram" har i foråret 2008 været udgangspunktet for drøftelser med lokale og regionale erhvervsfremmeaktører.

Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi i relation til klyngeudvikling tager udgangspunkt i, at det regionalt er muligt at styrke virksomhedernes innovation og internationalisering gennem netværkssamarbejde og en større satsning på vækstklynger.

Målet med klyngeprogrammet er således at skabe nye og stærke alliancer mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder, som kan bidrage til øget vækst hos de deltagende virksomheder målt på bl.a. indtjening, internationalisering og innovation.

Programmet er opdelt i henholdsvis et initiativ for opbygning og implementering af forretningsbaserede netværk og et initiativ, der gennem virksomhedsrettede aktiviteter skal bidrage til at styrke udviklingsmulighederne for både nye og eksisterende vækstklynger.

Klyngeinitiativet organiseres i tilknytning til Forsknings- og innovationsstyrelsen nye initiativ vedrørende innovationsnetværk, der kan understøtte et regionalt klyngeinitiativ i forhold til bl.a. matchmaking og vidensspredning.

Det forventes, at den samlede klyngeindsats i Region Midtjylland kan opnå en økonomisk ramme på 200 mill.kr. i til realisering af klyngeprogrammet, hvis man medregner det forventede budget på 144 kr. til etablering af 7-9 innovationsnetværk i perioden. Det regionale klyngeprogram alene har i den 3-årige periode et budget på 56 mill.kr., heraf 24 mill.kr. i regional medfinansiering og et forventet tilskud fra EU's Regionalfond på 22 mill.kr.

Programmets forventes implementeret senest med virkning fra 1 januar 2009, men Vækstforum forventes at tage stilling til regional medfinansiering af klyngeinitiativer i forbindelse med Forsknings- og innovationsstyrelsens nye innovationsnetværk allerede med økonomisk virkning for 2008.

2. Baggrund

Værkstforum traf i 2006 og 2007 beslutning om iværksættelse af en række pilotprojekter vedr. klyngeudviklingsprojektet med det formål at

- udarbejde en strategi for klyngeudvikling i Region Midtjylland
- teste og videreudvikle metoder og værktøjer til identifikation og udvikling af vækstkluser i Region Midtjylland
- styrke samarbejdet om innovation og internationalisering inden for udvalgte vækstkluser og væksterhverv i Region Midtjylland gennem konkrete indsatser.

Der har i 2007 og 2008 være gennemført 3 pilotprojekter, der fra forskellig vinkel og metode har haft fokus på udvikling af strategi, metoder og værktøjer til udvikling af værdikædesamarbejde, netværk og vækstkluser.

Figur 1 Pilotprojekter - klyngeudvikling

Projekterne er i første omgang designet til at teste og videreudvikle metoder og de første værktøjer til identifikation og udvikling af erhvervskluser i Region Midtjylland. Samt at styrke forudsætninger og muligheder for innovativt samarbejde og internationalt udsyn i nogle udvalgte vækstkluser og væksterhverv, der kan rumme potentielle vækstkluser.

2.1 Styregruppe

Med henblik på at sikre kvalitet, relevans og den regionale forankring af klyngeudviklingsprojektet har der været nedsat en styregruppe med repræsentanter fra de centrale erhvervsfremmeaktører.

Styregruppen har i foråret 2008 udarbejdet et debatoplæg "På vej mod det midtjyske klyngeprogram", om hvordan Region Midtjylland kan skabe gode rammer for virksomhedernes vækst gennem en større satsning på netværkssamarbejde mellem virksomheder og udvikling af egentlige vækstkluser.

Styregruppens medlemmer har været:

- Bent Mikkelsen, Region Midtjylland
- Erik Krarup, Væksthus Midtjylland
- Henrik G. Larsson, Teknologisk Institut
- Torben Busk, Horsens Erhvervsråd
- Poul Rind Christensen, Handelshøjskolen Århus Universitet
- Knud Hareskov Jensen, Center for Underleverandører

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

- Ane Marie Clausen, DI
- Jannik Schack Linnemann, Dansk Erhverv

2. 2 Erhvervspolitiske rationale

Internationalt er der stort fokus på, hvordan erhvervsklynger kan bidrage til større vækst. Og hvordan offentlige myndigheder positivt kan påvirke denne proces.

Erfaringerne viser, at regioner der satser på at styrke vækstmulighederne for virksomhedsklynger også opnår gode resultater. Generelt viser de fleste analyser, at de regioner, der har den højeste værditilvækst og beskæftigelse, er de regioner, der over tid har formået at etablere en klyngepecialisering.

2.2.1 Virksomhedsbehov

Der har gennem de seneste 10-15 år været en kraftig vækst i opbygning af formelle og uformelle netværk mellem virksomhederne med udgangspunkt i både brancher og tværgående samarbejde, men også nye teknologier og viden om nye markeder. De fleste netværk etableres og drives af virksomhederne selv, andre understøttes af den offentlige erhvervsfremme, videninstitutioner mv.

Hurtig teknologisk udvikling, specialisering og internationalisering er nogle af forklaringerne på, at den enkelte virksomhed i dag er langt mere afhængig af netværk og samarbejde end tidligere.

Netværk er blevet en nødvendig og naturlig del af forretningsgrundlaget for de fleste virksomheder. Den enkelte virksomhed orienterer sig typisk mod mange forskellige netværk afhængigt af deres behov og forretningsmæssige fokus. Netværk stiller samtidigt krav til virksomhederne om både at kunne give og tage.

Vækstforums pilotprojekter omkring den avancerede fremstillingsindustri og sikkerheds- og forsvarsindustrien har dokumenteret, at virksomhederne er parate til at deltage i netværksudvikling, hvis det har udgangspunkt i deres behov og de kan se forretningsmæssige muligheder.

2.2.2 Vækstforums strategi

Vækstforum for Region Midtjylland ser i sin erhvervsudviklingsstrategi det som en central regional opgave at sikre gode rammebetingelser for udvikling af af forretningsbaserede netværk med udgangspunkt i virksomhedernes egne behov.

Det er samtidigt Vækstforums erhvervsudviklingsstrategi at satse på regionens væksterhverv og erhvervsklynger i forhold til megasatsninger erhverv og sundhed, fødevarer og energi og miljø. Klyngeprogrammet vil samtidigt skabe vækst- og udviklingsmuligheder for andre af regionens vækstkllynger.

Vækstforum vil med det midtjyske klyngeprogram sætte yderligere fokus på den regionale klyngeudvikling ved at skabe bedre muligheder for et tæt internationaliserings- og innovationssamspil på tværs af virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder - inden for de værdikæder, der udgør Regions Midtjyllands styrkepositioner og klynger.

Vækstforums strategi for klyngeudvikling skal

- sikre erhvervmæssig udnyttelse af kompetencer blandt offentlige myndigheder i forhold til klyngernes behov for offentligt-privat samspil

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

- sikre udnyttelse af den viden, der findes i regionale forsknings- og uddannelsesinstitutioner i forhold til de behov, der findes i regionens klynger.
- giver incitament til samarbejde mellem virksomheder blandt regionens virksomheder.

Vækstforums indsats vil tage udgangspunkt i viden om, hvilke klynger der historisk har skabt høj vækst, hvilke klynger der rummer uudnyttet potentiale og på hvilket udviklingsstadium klyngerne befinder sig.

3. Formål

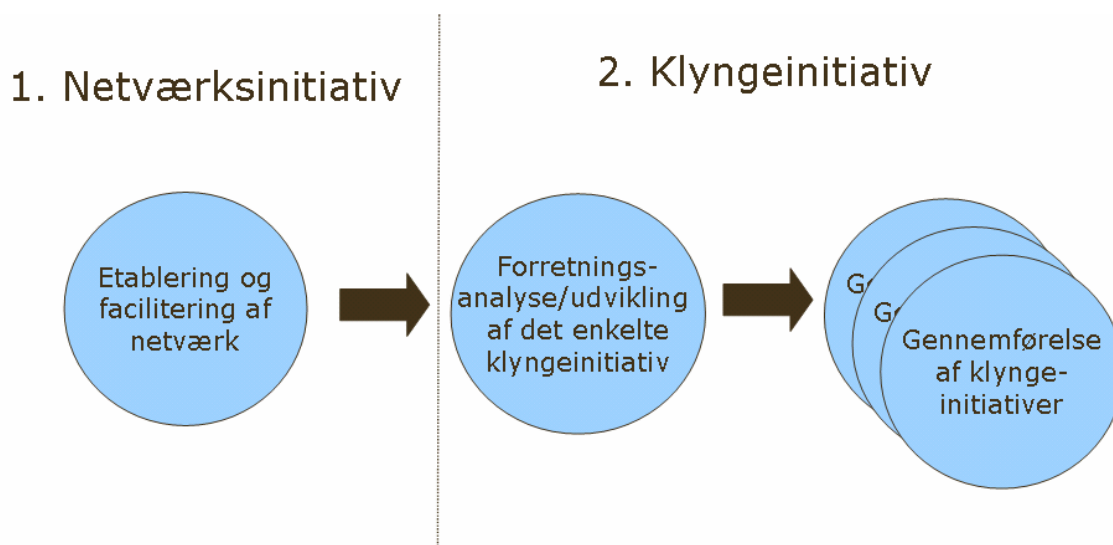
Det overordnede formål med klyngeprogrammet er at skabe en regional ramme for virksomhedernes vækst- og udviklingsmuligheder gennem en endnu større satsning på netværkssamarbejde mellem virksomheder, samt udvikling af egentlige vækstklynger indenfor regionens styrkepositioner.

Klyngeprogrammet skal derfor bidrage til at styrke virksomhedernes innovation og internationalisering gennem øget offentlig-privat samspil mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder - både i forhold til de eksisterende 3 megasatsninger indenfor fødevarer, energi og miljø, samt sundhed og erhverv - men også en udvikling af vækstklynger og væksterhverv indenfor andre af regionens øvrige styrkepositioner.

4. Initiativer

Klyngeprogrammet vil være opbygget af 2 hovedinitiativer, jf. figur 3:

Figur 3: Initiativer i klyngeprogrammet

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

Netværksinitiativet bygger på erfaringerne fra Roding Genoff og hans arbejde i den avancerede fremstillingsindustri om en forretningsmæssig tilgang til virksomhedernes opbygning af netværk.

Initiativet vil være et nyt tilbud til virksomhederne i Region Midtjylland om opbygning og udvikling af forretningsbaserede netværk mellem små og mellemstore virksomheder, der har udgangspunkt i virksomhedernes egne behov.

Virksomhederne har efterfølgende mulighed for støtte til udarbejdelse og gennemførelse af en handlingsplan gennem en privat rådgivning under forudsætning om et forretningsmæssigt vækst- og udviklingspotentiale.

Netværksinitiativet forankres hos en regional operatør i tæt samspil med det regionale erhvervsfremmesystem, der indenfor programmets mål og indsatsområder får til opgave at sikre faciliteringen af gens. 100 forretningsbaserede netværk pr. år i programmets løbeperiode.

Klyngeinitiativet vil være et tilbud til større forretningsbaserede netværk, spirende klynger eller etablerede klynger om gennemførelse af en forretningsanalyse/-udvikling – der samtidigt udgør beslutningsgrundlaget for, om der kan iværksættes et egentligt klyngeinitiativ med støtte fra Vækstforum.

Klyngeinitiativet vil være forankret hos de involverede virksomheder, videninstitutioner, samt offentlige myndigheder, der får til opgave at skabe det beslutningsmæssige grundlag for klyngeinitiativet.

Klyngeinitiativerne kan gennemføres både i tilknytning til Vækstforums eksisterende megasatsninger indenfor energi og miljø, sundhed og erhverv og fødevarer samt helt nye regionale vækstkllynger.

5. Netværksinitiativet

Første initiativ i klyngeprogrammet er et netværksinitiativ, der skal fremme forretningsmæssigt samarbejde mellem virksomheder i Region Midtjylland.

Netværksinitiativet skal supplere og bygge oven på eksisterende faglige og strategiske netværkstilbud, der udbydes af regionale og lokale erhvervsfremmeaktører.

Initiativet bygger på hovedresultaterne fra Rodins Genoff's arbejde i fremstillingsindustrien, at indsatsen skal bygge på en forretningsmæssig forståelse og tilgang til virksomhedernes udviklingsbehov. Metoder og værktøjer fra dette arbejde vil blive dokumenteret i en håndbog til brug for det danske erhvervsfremmesystem.

Indsatsen skal have udgangspunkt i virksomhedernes konkrete hverdag og udfordringer, hvis det skal være muligt at opbygge et forretningsbaseret netværk mellem virksomheder.

Initiativet skal således bidrage til, at grupper af virksomhederne får nye muligheder for at realisere vækstpotentialer gennem konkrete virksomhedssamarbejder, og hvor der kan skabes nye og selv bærende forretninger.

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

5.1 Målgruppe

Målgruppen for initiativet vil være SMV'ere med op til 250 ansatte, som kan udvikle vækstpotentialet i deres virksomheder gennem opbygning af forretningsmæssigt samarbejde med andre virksomheder tværs af brancher, sektorer og geografi.

Netværksinitiativet skal bygge oven på de formelle og uformelle eksisterende lokale og regionale netværkstilbud til virksomheder, der allerede er i tilknytning til bl.a. erhvervsservicesystemet, teknologi- og videntcentre, innovationsmiljøer mv.

5.2 Mål

Det er målet, at virksomhederne i netværksprogrammet:

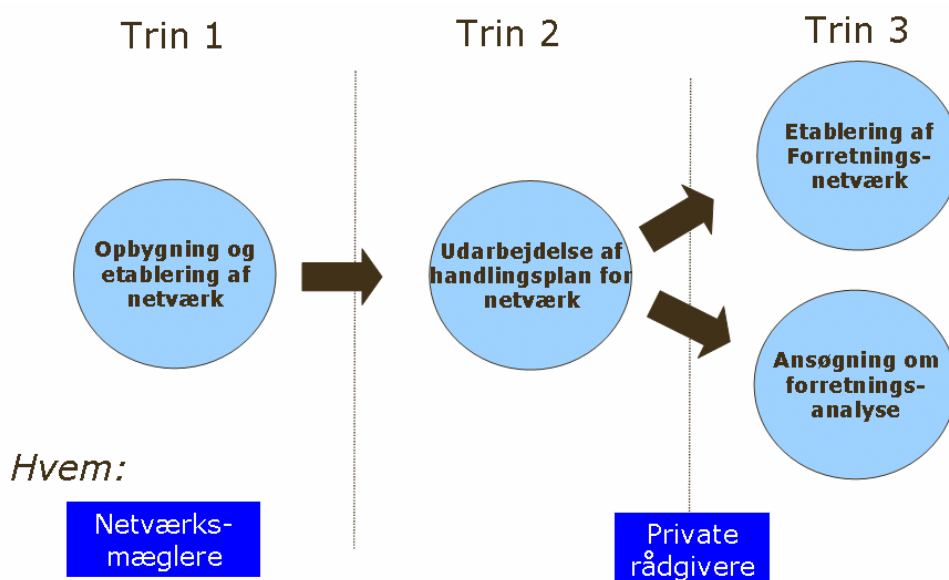
- Får øget motivation for at deltage i forretningsbaseret netværkssamarbejde
- Får skabt forretningsmæssig vækst i deres virksomheder målt på omsætning og indtjening, innovation, beskæftigelse og/eller etablering nye markeder mv.
- Bliver forberedte til at indgå i udviklingen af egentlige erhvervsklynger.

5.3 Aktiviteter

Netværksprogrammet forventes udbudt til en regional operatør med ansvar for efterfølgende godkendelse af en række netværksmæglere til at varetage opgaven med afsøgning og opbygning af netværkene.

Initiativet indeholder væsentligt 3 trin for opbygning og gennemførelse af et forretningsbaseret netværk

Figur 4: Netværksinitiativet.

5.3.1 Trin 1: Netværksopbygning

Denne indledende afsøgning af, om der er basis for etablering af et netværk kan ske med udgangspunkt i:

- Konkret kendskab til virksomhederne/sektorer/brancher i regionen

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

- Dialog med erhvervslivets organisationer dvs. erhvervsråd, brancheorganisationer, eksportforeninger mv.
- Samarbejde med det øvrige erhvervsfremmesystem (lokale erhvervsservice og Væksthus Midtjylland, teknologicentre, videninstitutioner osv.)

Den regionale operatør får tildelt en ramme til efterfølgende facilitering af de etablerede netværk svarende til en størrelsesorden på 25.000 kr. pr. netværk, der skal anvendes til den indledende facilitering, herunder etablering af møder, mødeudgifter og aflønning af netværksmægleren.

Det er et krav, at det kan dokumenteres, at mindst 5 virksomheder deltager i netværket, heraf kan der være tale om 1-2 videninstitutioner. Hovedparten af virksomhederne skal have basis i Region Midtjylland, men der kan godt indgå nationale og internationale virksomheder.

Virksomhedernes deltagelse i trin 1 er gratis. Alle udgifter til netværksmæglerne finansieres af de regionale erhvervsudviklingsmidler med tilskud fra EU's strukturfonde.

Det forventes, at der vil kunne gennemføres udvikling af 85 – 115 netværk pr. år.

5.3.2 Trin 2: Gennemførelse af forretningsnetværk

Såfremt den indledende facilitering af netværket giver anledning til et ønske om udarbejdelse af en handlingsplan, kan virksomhederne anmode netværksmægleren om at udarbejde en ansøgning herom på vegne af virksomhederne.

Handlingsplanen forventes at kunne udmøntes i en konkret forretningsplan for de deltagende virksomheder i forhold til f.eks.:

- Forretningsudvikling /-samarbejde
- Teknologianvendelse
- Produktudvikling og innovation
- Kvalitetsstyring (e.g. systemleverancer)
- Eksport og markedsføring
- Globalisering og sourcing

Den regionale operatør varetager vurdering af ansøgningen om udarbejdelse af en handlingsplan. Selve handlingsplanen forventes udarbejdet og gennemført af en ekstern privat rådgiver, som den regionale operatør udvælger på baggrund af indstilling fra de deltagende virksomheder.

Hvis ansøgningen imødekommes af den regionale operatør, modtager netværksmægleren en bonus på 15.000 kr.

Udarbejdelse og gennemførelse af netværkets handlingsplan har normalt en varighed af 3 – 12 mdr. , hvor der er mulighed for at kunne trække på op til 200 – 450 timer privat rådgivning pr. netværk.

For at udløse denne finansiering skal virksomhederne stille med en kontant medfinansiering på 50%.

Det forventes, at der årligt vil skulle udarbejdes og implementeres op til 20-30 forretningsbaserede netværk.

5.3.3 Trin 3: Implementering af handlingsplan

Virksomhederne har grundlæggende selv ansvaret for implementering af den enkelte handlingsplan i samarbejde med den private rådgiver.

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

Såfremt der er behov for yderligere rådgivning mv. i forbindelse med implementering vil det forudsætte efterfølgende afklaring og visitation til de eksisterende tilbud om rådgivning under erhvervsudviklingsprogrammet VækstMidt.

6. Klyngeinitiativet

Vækstmulighederne for de bedste af Region Midtjyllands spirende og etablerede klynger skal styrkes. Det skal ske under arbejdstitlen "de bedste skal blive bedre".

Indsatsen skal målrettes de etablerede klynger, der har et stort markedspotentiale og allerede har bevist, at de har karakter af et samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder – og de større forretningsbaserede netværk og spirende klynger, som har potentialet til at blive en midtjysk klynge af regional afgørende betydning.

Vækstforum vil skabe den regionale platform for at fokusere klyngens vækstmuligheder ved at gennemføre en udviklingsproces, der kan styrke klyngens samarbejde om innovation og international orientering.

6.1 Målgruppe

Målgruppen for klyngeinitiativet er både forretningsbaserede netværk, spirende klynger og etablerede klynger.

Et forretningsbaseret netværk mellem virksomheder kan vise sig at have eller kan udvikle en dynamik, der skaber baggrund for at opfatte netværket som en spirende klynge. De forretningsmæssige relationer mellem netværkets virksomheder er således et afgørende fundament for, at der kan udvikles klynger.

Spirende klynger adskiller sig fra allerede etablerede klynger ved, at de sjældent er organiseret omkring en klyngeorganisation eller et organisatorisk velfungerende samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndighed. Samarbejdet er således ofte ad hoc og opfattes ikke nødvendigvis inden for en strategisk veldefineret ramme. Ofte er samarbejdet heller ikke særlig synligt for potentielle aktører, der kunne bidrage til at styrke samarbejdet. Og det drives også ofte af ildsjæle, der har evnen til at mobilisere, motivere og engagere.

En etableret klynge er kendt ved allerede at have opbygget en klyngeorganisation og har vist, at de har et stort markeds- og innovationspotentiale med et tæt samarbejde mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder. En etableret klynge kan dog have behov for en revitalisering med ønske om at indgå i et udviklingsforløb.

6.2 Mål

Det er målet med klyngeinitiativet, at

- Vækstforum får et kvalificeret grundlag at træffe beslutning om de klynger, der kan blive fremtidens vækstklynger med afgørende bidrag til regionens vækst og udvikling.
- Den enkelte klynge får udviklet nogle rammer, der sætter den i stand til at igangsætte den langsigtede omstilling af erhvervsstrukturen gennem et innovation og internationalisering

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

- udvikle et tæt samarbejde om gennemførelse af udviklingsaktiviteter i tæt samspil mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder

6.3 Aktiviteter

Iværksættelse af et klyngeinitiativ for enten en spirende eller en etableret klynge er tilrettelagt ud fra den samme beslutningsproces, når Vækstforum skal medfinansiere et regionalt klyngeinitiativ.

Vækstforum kan løbende ansøges om om iværksættelse af et klyngeinitiativ, såfremt følgende 3 kriterier er opfyldt:

- 1) Klyngeinitiativet har et regionalt set afgørende værkstperspektiv og muligheder for at realisere et markeds- og innovationsmæssige potentiale for de deltagende virksomheder
- 2) Klyngeinitiativet er omfattet af én af regionens megasatsninger eller øvrige af regionens styrkepositioner
- 3) Klyngeinitiativet kan forankres i en klyngeorganisation, som bliver placeret i sekretariat til Forsknings- og innovationsstyrelsens nye innovationsnetværk

6.3.1 Beslutningsgrundlag

I grundlaget for vurdering af en ansøgning fra et forretningsbaseret netværk, en spirende eller etableret klynge indgår fire centrale elementer i vurdering af en ansøgningen og behovet for iværksættelse af en yderlere analyse/udviklingsbehov:

- Markedet og markedsudfordringer
- Virksomhedsbasen, dens sammensætning og samlede kompetencer
- Den regionale videnbase, der kan trækkes på
- Eksisterende netværk og samarbejdsrelationer der skal bygges på.

Udviklingen af beslutningsgrundlaget for et klyngeinitiativ sker i samarbejde med centrale aktører i og omkring klyngerne, herunder også brancheorganisationer, relevante offentlige myndigheder, samt nationale og internationale videninstitutioner. Aktørerne får til opgave at udarbejde forslag til konkrete klyngeaktiviteter, der er målrettet de enkelte klyngers udviklingsbehov.

Der kan i udviklingen af et klyngeinitiativ være behov for at gennemføre en egentlig forretningsanalyse. Den skal både være anvendelig over for virksomhederne i klyngen og give anvisninger til, hvordan samarbejdsrelationer mellem virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder kan udvikles, og hvor der kan etableres et forretningsmæssigt samarbejde.

6.3.2 Opbygning af klyngeinitiativ

Det vil i tilknytning til det enkelte klyngeinitiativ skulle udarbejdes en handlingsplan for udvikling af en række konkrete drifts- og udviklingsmæssige aktiviteter i klyngen, hvor der bl.a. skal tages stilling til:

- 1) *Sekretariatsmæssige betjening* af klyngeinitiativet og koordinering mellem netværkets parter (Klyngeorganisation)
- 2) *Partnerskaber og samarbejdsparftaler* indenfor klyngen og i forhold til eksterne samarbejdparter omkring forsknings- og vidensformidling, projekt- og udviklingsaktiviteter mv.

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

- 3) *Forretningsbaserede analyser* og andre relevante udredninger indenfor klyngeinitiativet i forhold til dokumentation af klyngens potentialer og præstationer i forhold til værditilvækst, beskæftigelse, eksport, innovation mv.
- 4) *Visioner, strategier og mål* for udvikling af klyngen i forhold til f.eks. fælles udfordringer, markedstrends, værdikædesamarbejde, innovation og internationalisering
- 5) Identificering af *ressourcer og spidskompetencer* indenfor klyngen i forhold til deltagende virksomheder, videninstitutioner og offentlige myndigheder
- 6) *Opbygning af netværk og af samarbejde* mellem de deltagende parter i klyngeinitiativet med fagligt fokus (virksomhedsbesøg, matchmaking, workshops mv.)
- 7) *Kompetenceudvikling* – uddannelsesmæssige initiativer i forhold til opkvalificering og tiltrækning af arbejdskraft i samarbejde med kompetenceplatforme og uddannelsesinstitutioner
- 8) *Udvikling og afholdelse af kortere kurser* – eventuelt i samarbejde med de relevante uddannelsesinstitutioner
- 9) *Vidensamarbejde og –spredning* - Formidling af viden og forskningsresultater fra nationale og internationale videnmiljøer om f.eks. teknologianvendelse, eksport, sourcing (Konferencer, ERFA-grupper, nyhedsbreve, hjemmeside mv.)
- 10) Styrkelse af *international orientering og strategiske initiativer*, der sigter på at få øget international konkurrenceevne. Herunder styrkelse af værdikæden gennem målrettet tiltrækning af strategiske investeringer
- 11) Fælles *intern og ekstern branding* af klyngen
- 12) Andre *projekt- og udviklingsaktiviteter* i tilknytning til nationale og regionale innovationsordninger (f.eks. videnpilotordninger, erhvervs PhD mv.)

En lang række af ovenstående aktiviteter vil være driftsmæssige hovedaktiviteter i tilknytning til Forsknings- og innovationsstyrelsens etablering af sekretariater for de regionale innovationsnetværk. Andre projekt- og udviklingsaktiviteter vil kunne iværksættes i tilknytning til eksisterende erhvervsfremmeordninger, herunder Vækstforums eksisterende indsatser omkring megasatsninger, men også iværksætter og virksomhedsudvikling, kompetenceudvikling, IT-og innovationssatsninger mv.

6.3.3 Vækstforum beslutter

Ansøgningen om et klyngeinitiativ forelægges til beslutning i Vækstforum. Vækstforum vil med arbejdet også kunne bidrage til at finde løsninger i forhold til samarbejde med andre regionale, nationale eller internationale myndigheder, videninstitutioner og aktører omkring relevante problemstillinger eller løsning af specifikke behov, barrierer mv.

Af beslutningsgrundlaget for det enkelte klyngeinitiativ skal det fremgå, hvad der driftsfinansieres af de etablerede innovationsnetværk, og hvilke konkrete projekt- og udviklingsaktiviteter en regional medfinansiering vil kunne bidrage til, herunder mål- og resultatkrav i henhold til en kontrakt.

Såfremt der *ikke* er tale om et egentligt klyngeinitiativ med opbygning af et fuldt fungerende innovationsnetværket kan netværket fortsætte som selvkørende uden regional medfinansiering.

7. Organisering

7.1 Netværksinitiativet

Netværksinitiativet forventes organiseret med et regionalt udbud og Vækstforums beslutning om en regional netværksoperatør, som har det overordnede ansvar for koordinering af netværksprogrammet og efter ansøgning forestår udpegning af en række netværksmæglere.

Netværksmæglerne kan være placeret hos en række operatører i tilknytning til det regionale erhvervsfremmesystem.

Den regionale operatør forventes i overensstemmelse med et regionalt udbud af netværksinitiativet at udarbejde nærmere opgavebeskrivelse og krav til kompetencer mv. hos programmets netværksmæglere, herunder etablering af en fælles mægleruddannelse, der kvalitetssikrer den forretningsmæssige metode og tilgange til opbygning af netværk.

7.2 Klyngeinitiativer

Klyngeinitiativerne opbygges omkring sekretariatene for de nye innovationsnetværk, hvor der i de statslige retningslinier er krav til en selvstændig bestyrelse med repræsentanter fra de deltagende viden- og forskningsinstitutioner, virksomheder mv., men også opbygning af et sekretariat, der kan fungere som en egentlig klyngeorganisation.

Klyngeinitiativer på Vækstforums megasatsninger mv. vil blive organiseret og udviklet i relation til de programmer og fora, der allerede er etableret.

8. Tidsplan og implementering

Klyngeprogrammets 2 initiativer vil blive implementeret senest med virkning fra 2009. Alle relevante erhvervsfremmeaktører og ansøgere vil blive inviteret til møde om implementering af henholdsvis klynge- og netværksinitiativerne i juni 2008, jf. tabel 3.

Af hensyn til tidsfristen for RTI's behandlinger af ansøgninger om godkendelse af de nye innovationsnetværk 2008-2009 vil Vækstforum kunne tage stilling til regional medfinansiering af virksomhedsrettede klyngeinitiativer allerede med virkning fra 2008.

Tabel 1 Tidsplan for implementering

Tid	Aktivitet
26 maj 2008	<i>Vækstforum:</i> - Godkendelse af oplæg til midtjysk klyngeprogram, herunder indstilling om reservation af midler fra Region Midtjylland og EU's Regionalfond.
Juni 2008	- Afholdelse af informationsmøde og indkaldelse af ansøgninger vedr. regional operatør for netværksinitiativet, herunder udarbejdelse af udkast til resultatkontrakt - Afholdelse af informationsmøder og indkaldelse af ansøgninger vedr. regionale klyngeinitiativer
29. august 2008	<i>Vækstforum:</i> - Beslutning om valg af regional operatør vedr. netværksprogrammet mv. - Behandling af ansøgninger vedrørende regional medfinansiering af virksomhedsrettede klyngeinitiativer i relation til de nye

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

	innovationsnetværk
15 september	<i>Forsknings- og innovationsstyrelsen:</i> - Frist for indsendelse af ansøgninger til de nye statslige innovationsnetværk 2008-2009.
Sept – dec	- Udarbejdelse af resultatkontrakter og EU-ansøgninger i relation til de godkendte klyngeinitiativer.
24 november	<i>Vækstforum:</i> - Behandling af ansøgninger vedr. regional medfinansiering af klyngeinitiativer i relation til de statsligt godkendte regionale innovationsnetværk
1 januar 2009	Implementering af klyngeprogrammet

9. Effektivurdering og evaluering

Netværksinitiativet vil blive evalueret under ét i forhold til de fastlagte aktivitets-, kvalitets- og program mål og vil indgå i resultatkontrakten med den regionale operatør.

De deltagende virksomheder i netværksinitiativet vil hver for sig og samlet blive effektivurderet på deres præstationer målt på indtjening, omsætning og beskæftigelse.

De enkelte *klyngeinitiativer* vil blive evalueret særskilt i henhold til den resultatkontrakt, der bliver indgået med en regional medfinansiering.

For klyngeinitiativer i tilknytning til Vækstforums eksisterende megasatsninger indenfor energi og miljø, sundhed og erhverv, samt fødevarer bliver disse evalueret og vurderet i tilknytning til de indgåede resultatkontrakter.

10 Økonomi

Klyngeprogrammets samlede økonomiske ramme udgør i alt 200 mill.kr. i perioden 2009-2011, hvis man medregner beregnede udgifter på 144 mill.kr. til driften af sekretariaterne for de forventede 7-9 innovationsnetværk, der etableres i regionen i den 3-årige periode. Staten finansierer 50% af sekretariaterne for disse innovationsnetværk, virksomhederne finansierer 40% og 10% af andre.

Det regionale klyngeprogram alene har et budget på 56,2 mill.kr. i perioden 2009-2011 og vedrører udgifter til opbygning og gennemførelse af netværksinitiativet og regional medfinansiering af virksomhedsrettede klyngeinitiativer i tilknytning til innovationsnetværkene, jf. tabel 2.

På vej mod et midtjysk klyngeprogram

Tabel 2 Budget og finansiering af klyngeprogrammet 2009-2011 (Mill.kr.)

1. Netværksinitiativ	2009	2010	2011	I alt
1. Netværksinitiativ	9,0	10,9	13,0	33,0
Netværksopbygning	2,3	2,9	3,5	8,7
Udvikling af netværk	5,3	6,6	7,9	19,7
Øvrige programudgifter	1,5	1,5	1,7	4,6
2. Klyngeinitiativer	5,1	7,9	10,3	23,3
Sekretariat for innovationsnetværk	0,0	0,0	0,0	0,0
Virksomhedsrettede klyngeinitiativer	4,7	7,5	9,7	21,9
Øvrige programudgifter	0,4	0,4	0,6	1,4
Budget i alt	14,1	18,8	23,3	56,2
Finansiering				
Region Midtjylland	5,9	7,8	9,9	23,6
EU - Mål 2 midler	5,5	7,4	9,3	22,2
Staten	0,0	0,0	0,0	0,0
Privat Medfinansiering (Virksomhederne)	2,6	3,3	3,9	9,8
Andre	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiering i alt	13,9	18,6	23,1	55,6

10.1 Bemærkninger

- *Netværksopbygning* omfatter udgifter til honorering af en række netværksmæglere i tilknytning til erhvervsfremmesystemet. Deltagelse for virksomhederne er gratis.
- *Udvikling af netværk* omfatter udgifter til køb af private rådgivningsydelser. Der er til hvert forretningsnetværk afsat en budgetmæssig ramme på mellem 200 og 450 rådgivningstimer. De deltagende virksomheder bidrager med en kontant egenfinansiering på 50%.
- *Klyngeinitiativet* forudsætter afsættelse af økonomisk ressourcer svarende til statslig finansiering af 7-9 innovationsnetværk i Region Midtjylland, samt en regional medfinansiering for virksomhedsrettede udviklingsaktiviteter i tilknytning til de enkelte klyngeinitiativer.
- Klyngeinitiativer på *Vækstforums megasatsninger* og øvrige satsninger er forudsat finansieret af de respektive programmer

11. Forankring

For *netværksinitiativet* vil en videreførelse af det forretningsmæssige samarbejde mellem de deltagende virksomheder været forankret med ansvar hos virksomhederne selv, når støtteperioden er ophørt efter typisk 3- 12 mdr.

Klyngeinitiativerne forventes at have en varighed af normalt 2-4 år med regional medfinansiering. De etablerede netværk vil herefter selv kunne fortsætte.